

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum maart 2023
Onderwerp Evaluatie Zorgaanpak
 straatsekswerkers en vervolgstappen

Geachte leden van de raad,

In drie eerdere brieven aan de raad (brief d.d. 23 februari 2021, 6 juli 2021 en 12 juli 2022) hebben wij u op de hoogte gehouden van de Zorgaanpak Straatsekswerkers. Met deze brief en de bijgevoegde evaluatie informeren wij u over de behaalde resultaten met de zorgaanpak. De zorgaanpak hangt in belangrijke mate samen met (het aanwijzingsbesluit van) de tippelzone. Daarom zal ook aandacht worden besteed aan de historische context, het huidige beleid en een aantal juridische ontwikkelingen.

Tot slot presenteren we vier uitgewerkte scenario's voor de toekomstige ontwikkeling van de tippelzone en het bieden van zorg en uitstapmogelijkheden aan straatsekswerkers. Met deze scenario's ondersteunen we het bepalen van een koers voor de toekomst.

Historische context en beleid

In Nijmegen zijn altijd een aantal straatsekswerkers actief geweest op en rondom de tippelzone. De tippelzone trok niet alleen sekswerkers van Nijmegen en omstreken aan, maar ook veel sekswerkers van elders uit Nederland en steeds vaker uit Oost-Europa. In 2007 leidde dat tot veel overlast op en rondom de tippelzone. Dit was de aanleiding om de tippelzone expliciet aan te wijzen als plek om te tippelen voor straatsekswerkers op basis van een registratie. Voorwaarden van registratie was dat de sekswerker ten minste twee jaar actief als sekswerker werkzaam was geweest in Nijmegen en bekend was bij zorgverlenende organisaties. Dit had enerzijds tot doel om de overlast terug te dringen en de tippelzone beheersbaar te houden en anderzijds de sekswerkers –wanneer nodig- toe te leiden naar zorg. Op deze wijze bood de tippelzone een relatief veilige werkplek.

In 2020 is het beleid geactualiseerd, en is gekozen voor een beleid gericht op 'uitsterven'. Straatsekswerkers konden zich opnieuw registreren voor de tippelzone op basis van een nieuw aanwijzingsbesluit. Vereisten waren dat de werkers met regelmaat aanwezig waren op de zone en bekend waren bij de aanwezige zorgpartners.

Postadres

Gemeente Nijmegen
MO10
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

5.1.2e
5.1.2e @nijmegen.nl
T 06 5.1.2e

Ons kenmerk

E21.000354

Bijlage(n)

Bijgevoegd: Ja

De Zorgaanpak straatsekswerkers

Bij de actualisatie van het beleid in 2020 is een intensieve zorgaanpak ontwikkeld om de straatsekswerkers te begeleiden richting zorg en het uitstappen uit het straatsekswerk. Met het besluit om de tippelzone open te houden, is ook het plan van aanpak bijgesteld en is de focus verschoven naar lotsverbetering (en minder op uitstappen).

Inhoud zorgaanpak

Het project Zorgaanpak straatsekswerkers is 1 augustus 2021 gestart en liep tot 1 februari 2023. Tot 1 augustus 2023 wordt samen met de partners onderzocht in welke vorm het project structureel geborgd kan worden (zie hiervoor kopje 'borging').

De zorgaanpak is een specifiek voor de doelgroep ontwikkelde aanpak, gericht op de meest kwetsbare werkers, voor wie het in het kader van hun gezondheid en veiligheid dringend gewenst is om maatwerk te bieden. De nadruk van het maatwerk ligt op het bieden van rust en stabiliteit, met als doel te komen tot ruimte voor lotsverbetering. De uitvoering van de zorgaanpak is georganiseerd vanuit een vast team van professionals met passende expertise en met inzet van ervaringsdeskundigen. Een casemanager is daarbij de spil naar de vrouw toe. Hierbij wordt in belangrijke mate aansluiting gezocht bij bestaande zorgpartijen.

Bij de start van het project zijn er drie doelstellingen geformuleerd, dit zijn:

1. Zorg bieden aan alle straatsekswerkers werkzaam in Nijmegen;
2. Individuele straatsekswerkers motiveren en ondersteunen om uit het straatsekswerk te stappen;
3. Het ontwikkelen van een hulpmethodiek, met inzet van specifieke expertise, die meer aansluit bij deze doelgroep met haar specifieke problematiek, waardoor lotsverbetering ontstaat.

Belangrijkste conclusies

De evaluatie laat zien dat de drie geformuleerde doelstellingen zijn behaald. In de evaluatie wordt een aantal adviezen en aanbevelingen genoemd. Welke zijn dit (samenvattend, niet te uitgebreid – ze kunnen dit zelf teruglezen)

AANVULLEN

Borging

De zorgaanpak is in de afrondende fase. Momenteel wordt onderzocht welke elementen van de aanpak essentieel zijn, en in hoeverre deze activiteiten kunnen worden ondergebracht in de reguliere werkzaamheden van betrokken partijen. Het gaat hierbij om: de inzet van ervaringsdeskundigen, een time-out voorziening (...) AANVULLEN?

Toevoegen: als we praten over borging, waar gaat het dan precies om? Welke elementen worden dan geborgd, en hoe? En voor welke elementen zijn extra kosten te verwachten en hoe denken we die op te vangen?

Juridische ontwikkelingen

Het aanwijzingsbesluit, om op basis van een nieuwe registratie pasjes aan de sekswerkers te verlenen, heeft vragen en onduidelijkheid opgeleverd. Twee aangevraagde pasjes zijn geweigerd, de aanvragen voldeden niet aan de gestelde voorwaarden. Dit heeft geleid tot juridische stappen.

Registratie op basis van beroep is volgens de wet niet toegestaan. Tevens is de voorwaarde dat er gebruik moet worden gemaakt van zorg niet juridisch houdbaar. Ook landelijk worden er vragen gesteld over registratie en wordt er gewerkt aan een wet om dit beter te regelen. Tot die tijd wegen de juridische risico's zwaar en spelen verschillende visies en belangen een rol. Dit speelt niet alleen in Nijmegen, maar ook andere steden worstelen met het maken van beleid voor sekswerk. Zo heeft bijvoorbeeld de gemeente Utrecht de Commissie Zorgdrager gevraagd onderzoek te doen naar de vraag 'Hoe houd je de drempel tot de seksbranche laag voor autonome sekswerkers en hoog voor mensen de misbruik van de branche willen maken?'

De ervaringen in Nijmegen, de ontwikkelingen in andere steden, de adviezen uit het rapport van de Commissie Sorgdrager en de juridische aspecten zijn belangrijk om mee te laten wegen en mee te nemen in het ontwikkelen van een koers voor de tippelzone.

We schetsen hieronder vier scenario's die bij kunnen dragen aan een keuze voor een specifieke koers.

Scenario's

Op basis van bovenstaande evaluatie en de geschetste contexten kunnen een aantal scenario's geformuleerd worden voor de toekomst van de tippelzone, het bijbehorende beleid en kansen en risico's. De zorgaanpak als zodanig wordt in alle vier de scenario's conform de adviezen uit de evaluatie geborgd in reguliere structuren. Dit betekent concreet dat bij geen van de scenario's een separaat project Zorgaanpak inclusief bijbehorende structuur bestendigd wordt.

	Beleid	Risico's	Kansen
Scenario 1: beperkte openstelling	Zone blijft conform huidig beleid en aanwijzingsbesluit in stand. De registratie van straatsekswerkers blijft gehandhaafd. Focus op de lokale kwetsbare groep blijft via de borging zorgaanpak. Beleid blijft gericht op uitsterfconstructie	Juridische risico's op gebied van AVG, Dienstenrichtlijn en gelijkheidsbeginsel. Een wetswijziging ten aanzien van registratie is mogelijk aanstaande. Rechterlijke uitspraak kan betekenen dat beleid van de één op andere dag verandert	beheersbaar op gebied van openbare orde, een wetsbare doelgroep blijft toegang houden tot zorgverlening
Scenario 2: maximum stelsel	zone wordt opengesteld voor een maximum aantal sekswerkers. Op basis van een verdeelsleutel worden dames geregistreerd voor een nader te bepalen aantal jaren. Hierdoor is nieuwe instroom mogelijk, maar wel gelimiteerd. De uitsterfconstructie wordt hiermee vervangen door een maximumstelsel	Dit scenario vereist registratie van straatsekswerkers. Dit is op dit moment in strijd met een aantal juridische kaders.	Samen met partijen via een constructie van collaborative governance werken aan nieuw beleid. Minder kans op juridische procedures
Scenario 3: volledige opening	zone wordt volledig opengesteld zonder verplichte registratie. Optioneel kan verkend worden of het hanteren van een maximum met gebruik van dagpasjes wenselijk is.	Er is een risico op toenemende overlast en openbare orde problemen. De oriëntatie op lokale straatsekswerkers wordt lastiger en er is een risico op verdringingseffecten Afhankelijk van wel/geen maximum stelsel is de vraag of de locatie nog toereikend is Ook voor de dagpasjes moeten persoonsgegevens verwerkt worden hetgeen juridische risico's met zich meebrengt.	Samen met betrokken partijen via een constructie van collaborative governance doorlopend werken aan nieuw beleid. Mogelijkheden voor het verkennen van een nieuwe locatie.
Scenario 4: volledige sluiting	De tippelzone en de huiskamer worden gesloten. Het aanwijzingsbesluit wordt ingetrokken en het is niet langer toegestaan om te tippelen in Nijmegen.	Een veilige werkplek voor de straatsekswerkers verdwijnt hiermee, mogelijk toename agressie, misbruik en geweld. Toename van illegaliteit, minder zicht en controle op de straatsekswerkers. Borging van de aanpak van illegaliteit via de aanpak Mensenhandel.	

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

Drs. A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

drs. H.M.F. Bruls
burgemeester

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1